

MSSF dla spółek giełdowych Newsletter nr 4

W numerze:

1. Działalność RMSR w II kwartale 2011 roku
2. Obszary szczególnego zainteresowania: Konsolidacja
3. MSSF w branżach: Rachunkowość w branży produkcyjnej

Patronat:

1. Działalność RMSR w II kwartale 2011 roku

Biuletyny MSSF szczegółowo omawiające poniższe tematy można znaleźć na stronie:
www.deloitte.com/pl/mssf

Publikacja ostatecznych wersji standardów dotyczących konsolidacji, wspólnych ustaleń umownych i ujawniania informacji

RMSR opublikowała „pakiet” obejmujący pięć standardów – zarówno nowych, jak i zmodyfikowanych – poświęconych rachunkowości konsolidacyjnej, rozliczaniu wspólnych ustaleń umownych oraz ujawnianiu informacji na temat zaangażowania w inne jednostki.

Wszystkie pięć standardów z „pakietu” obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie z możliwością wcześniejszego zastosowania - pod warunkiem jednoczesnego wdrożenia wszystkich pięciu. Jednostka może jednak zastosować wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w MSSF 12 bez konieczności wcześniejszego zastosowania całego standardu (a zatem i pozostałych czterech z „pakietu”).

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” zastępuje MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdanie finansowe” oraz SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia” i wprowadza jeden model konsolidacji dla wszystkich jednostek oparty o zasadę kontroli, niezależnie od charakteru przedmiotu inwestycji (tj. bez względu na to, czy kontrolę sprawuje się za pośrednictwem praw głosu, czy za pomocą innych ustaleń umownych, jak to ma miejsce w przypadku spółek celowych). Zgodnie z MSSF 10 inwestor sprawuje kontrolę nad przedmiotem inwestycji, jeżeli 1) ma nad nim władzę, 2) występuje ekspozycja lub prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w przedmiot inwestycji, 3) ma zdolność do wpływania na wysokość zwrotów poprzez wpływy w jednostce stanowiącej przedmiot inwestycji.

MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”

MSSF 11 wprowadza nowe wymogi rachunkowe dotyczące wspólnych ustaleń umownych i zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. Standard ten eliminuje możliwość konsolidacji metodą proporcjonalną przy rozliczaniu jednostek współkontrolowanych. Ponadto MSSF 11 eliminuje kategorię aktywów współkontrolowanych, pozostawiając tylko rozróżnienie między wspólnym działaniem a wspólnym przedsięwzięciem. Wspólne działanie to wspólne ustalenia umowne, w ramach których strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań. Wspólne przedsięwzięcie to wspólne ustalenie umowne dające stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto.

MSSF 12 „Ujawnienia na temat zaangażowania w inne jednostki”

MSSF 12 wymaga ujawniania dodatkowych informacji dotyczących jednostek podlegających konsolidacji, jak również wyłączonych z konsolidacji, w których jednostka sprawozdawcza posiada udziały. Celem MSSF 12 jest wyznaczenie takiego zakresu ujawniania informacji, by użytkownicy sprawozdań finansowych mogli ocenić podstawę sprawowania kontroli, ewentualne ograniczenia dotyczące aktywów i zobowiązań podlegających konsolidacji, ekspozycję na ryzyko związane z inwestycjami w jednostkach strukturyzowanych wyłączonych z konsolidacji oraz poziom zaangażowania w działalność jednostek podlegających konsolidacji w formie udziałów niedających kontroli.

MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” (2011)

Wymogi dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych nie ulegają zmianie i wchodzą w zakres zmodyfikowanego MSR 27. Pozostałe wymogi zawarte w MSR 27 zastąpiono wymogami MSSF 10.

MSR 28 „Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia” (2011)

Standard ten został zmodyfikowany w taki sposób, by odpowiadał postanowieniom MSSF 10 i MSSF 11.

Odpowiednia informacja prasowa RMSR na temat w/w standardów dostępna jest na stronie <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/IFRS+10+11+12+published+May+2011.htm>

RMSR opracowuje wymagania dotyczące wyceny wartości godziwej i ujawniania informacji

Dnia 12 maja 2011 roku RMSR wydała MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” zawierający wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej na potrzeby wszystkich innych standardów. Standard ten dotyczy zarówno pozycji finansowych, jak i niefinansowych. MSSF 13 nie wprowadza żadnych nowych lub zweryfikowanych wymogów dotyczących pozycji, które należy ujmować lub wyceniać w wartości godziwej, lecz (1) definiuje wartość godziwą, (2) wyjaśnia sposoby jej określania i (3) ustala wymogi dotyczące ujawniania informacji o wycenie w wartości godziwej. Zastosowanie nowego standardu może spowodować konieczność zmiany metod wyceny poszczególnych pozycji oraz ujawnienia dodatkowych informacji dotyczących tej wyceny.

MSSF 13 obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie z możliwością wcześniejszego zastosowania. Odpowiednia informacja prasowa RMSR na temat tego standardu dostępna jest na stronie <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/IFRS+13+FVM+May+2011.htm>

RMSR wprowadza poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia

Wydanie nowej wersji MSR 19 „Świadczenia pracownicze” stanowi zakończenie projektu wprowadzania poprawek do zasad rachunkowości świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia. Znowelizowany standard ma na celu zapewnienie użytkownikom sprawozdań finansowych jasnych informacji dotyczących zobowiązań jednostki wynikających z programu zdefiniowanych świadczeń, wpływu tych zobowiązań na wynik i związanego z nimi ryzyka.

Cele te osiągnięto dzięki:

- eliminacji „metody korytarzowej”, wobec czego jednostka ujmuje pełną kwotę deficytu lub nadwyżki finansowej programu;
- eliminacji możliwości odmiennej prezentacji zysków i strat związanych z programem zdefiniowanych świadczeń. Koszty zatrudnienia i koszty finansowe ujmuje się w wyniku, zaś skutki przeszacowania w pozostałych całkowitych dochodach (PCD), dzięki czemu są one prezentowane oddzielnie od zmian wynikających z bieżącej działalności jednostki;

- poszerzeniu wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat programów zdefiniowanych świadczeń dla lepszego odzwierciedlenia charakteru tych programów i wynikającego z nich ryzyka.

Zmodyfikowana wersja MSR 19 obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Odpowiednia informacja prasowa RMSR na temat tego standardu dostępna jest na stronie <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/IAS+19+June+2011.htm>

RMSR wydaje poprawki ujednocające prezentację pozostałych całkowitych dochodów

RMSR i Amerykańska Rada ds. Standardów Finansowych (FASB) wydały poprawki ujednocające prezentację PCD w sprawozdaniach finansowych sporządzonych zgodnie z MSSF i US GAAP.

Modyfikacje MSR 1 pozostawiają możliwość prezentacji wyniku i pozostałych całkowitych dochodów w ramach jednego dokumentu lub w formie dwóch oddzielnych dokumentów.

W praktyce podstawowa zmiana sprowadza się do wymogu pogrupowania pozostałych całkowitych dochodów w zależności od tego, czy w późniejszych okresach, po spełnieniu określonych warunków, możliwe będzie ich przeniesienie z PCD do wyniku. Na tej samej zasadzie alokuje się podatek od pozostałych całkowitych dochodów.

Poprawki te wchodzi w życie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie.

Odpowiednia informacja prasowa RMSR na temat tego standardu dostępna jest na stronie <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/OCI+16+June+2011.htm>

Projekt corocznych poprawek do MSSF

W ramach projektu corocznych poprawek do MSSF, RMSR wydała projekt standardu zawierający propozycje modyfikacji pięciu MSSF.

Zaproponowano następujące zmiany:

MSSF	Zakres zmian
MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy	<ul style="list-style-type: none">• Ponowne zastosowanie MSSF 1• Koszty finansowania zewnętrznego związane z dostosowaniem składników aktywów, których data rozpoczęcia kapitalizacji przypada przed datą przejścia na MSSF
MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych	<ul style="list-style-type: none">• Doprecyzowanie wymagań dotyczących danych porównawczych• Spójność z zaktualizowanymi Załoženiami Konceptyjnymi
MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe	Klasyfikacja sprzętu przeznaczonego do serwisowania
MSR 32 Instrumenty finansowe - Prezentacja	Skutki podatkowe podziału zysku pomiędzy posiadaczy instrumentów kapitałowych oraz kosztów transakcji kapitałowych
MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa	Sprawozdawczość śródroczna i dane segmentowe dotyczące sumy aktywów

Jeżeli zostaną przyjęte przez RMSR, zmiany te będą obowiązywały w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie z możliwością wcześniejszego zastosowania. Termin nadsyłania uwag mija 21 października 2011 roku.

Odpowiednią informację prasową (z linkiem do projektu standardu) można znaleźć na stronie: <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/API+ED+22+June+2011.htm>.

Ponowna publikacja projektu standardu dotyczącego ujmowania przychodów

RMSR i FASB planują ponowne wydanie propozycji ujednoczenia ujmowania przychodów, która umożliwi zainteresowanym stronom zgłoszenie uwag do wersji zweryfikowanej po poprzedniej publikacji z czerwca 2010 roku. Zdaniem obu Rad znaczenie projektu prezentacji przychodów i zakres proponowanych zmian uzasadniają ponowną publikację propozycji.

Odpowiednia informacja prasowa RMSR dostępna jest na stronie <http://www.ifrs.org/News/Press+Releases/re-expose+rev+rec+June+2011.htm>

2. Obszary szczególnego zainteresowania: Konsolidacja

12 maja 2011 roku RMSR ogłosiła wydanie pakietu nowych i zmodyfikowanych standardów opisanych jako „Poprawki do wymogów rachunkowych dotyczących działalności pozabilansowej i wspólnych przedsięwzięć”. Opis ten wskazywałby, że projekt jest odpowiedzią na kryzys finansowy, ale w rzeczywistości inicjatywa sięga znacznie dalej, obejmuje bowiem zamianę lub modyfikację wszystkich wymogów RMSR dotyczących konsolidacji i wspólnych przedsięwzięć.

Projekt obejmuje pięć standardów:

Tytuł	Najważniejsze cechy
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	<ul style="list-style-type: none">• Zastępuje SKI 12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia” i większość regulacji z MSR 27.• Wprowadza nowy, ujednolicony model konsolidacji w oparciu o zasadę sprawowania przez inwestora kontroli nad przedmiotem inwestycji.
MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	<ul style="list-style-type: none">• Wymogi dotyczące rachunkowości i ujawniania informacji o inwestycjach w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach nie ulegają zmianie w odniesieniu do jednostkowego sprawozdania finansowego.
MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”	<ul style="list-style-type: none">• Wprowadza rozróżnienie wspólnie kontrolowanych przedsięwzięć na „wspólne przedsięwzięcia” i „wspólne działania” w zależności od istoty ich działania, nie formy prawnej.• Określa zasady rozliczania udziałów we wspólnych działaniach.
MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	<ul style="list-style-type: none">• Zasady rozliczania inwestycji w jednostkach stowarzyszonych metodą praw własności nie ulegają zmianie.• Wytyczne dotyczące rozliczania metodą praw własności obejmują również wspólne przedsięwzięcia zgodnie z MSSF 11 (nie ma możliwości stosowania metody konsolidacji proporcjonalnej).
MSSF 12 „Ujawnienia na temat zaangażowania w inne jednostki”	<ul style="list-style-type: none">• Zbiera w jedną całość wszystkie obowiązujące wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat zaangażowania w inne jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone (uwaga: MSSF 10, MSSF 11 i MSR 28 nie zawierają wymogów dotyczących ujawniania informacji).• Wprowadza nowe wymogi dotyczące ujawniania informacji, w tym wyjaśnienie znaczących subiektywnych ocen w trakcie zastosowania MSSF 10 i MSSF 11 oraz informacje dotyczące jednostek strukturyzowanych wyłączonych z konsolidacji.

Co było źle z SKI 12 i MSR 27?

W streszczeniu projektu RMSR wskazuje się na trzy czynniki, które zdecydowały o eliminacji SKI 12 i części MSR 27. Po pierwsze, Rada wskazuje na niekonsekwencję podejścia obu standardów, gdyż MSR 27 opierał się o prawną koncepcję władzy, zaś SKI 12 był ukierunkowany na ryzyko i korzyści ekonomiczne. RMSR stwierdza, że taka różnica koncepcji powodowała niejednorodność stosowanych praktyk. Jako rozwiązanie przyjęto opracowanie jednego wspólnego modelu opartego o zasadę kontroli, odzwierciedlającej posiadane możliwości i prawa, tj. faktyczną możliwość jednostronnego sprawowania kontroli zamiast teoretycznej możliwości sprawowania władzy przez wszystkie zainteresowane strony.

Po drugie, globalny kryzys finansowy dowiódł, że dotychczasowe wymogi dotyczące ujawniania informacji o jednostkach strukturyzowanych są niewystarczające. Przyjęte rozwiązanie polega na poszerzeniu opisów słownych, tak aby wyjaśniały, w jaki sposób dokonano oceny kontroli lub współkontroli oraz na wprowadzeniu wymogu przedstawienia opisów słownych dotyczących jednostek strukturyzowanych wyłączonych z konsolidacji, w tym zamiaru zapewnienia im dodatkowego wsparcia, na przykład ze względu na reputację firmy.

Po trzecie, RMSR i FASB miały zamiar wydać wspólny, ujednolicony standard. W trakcie prac jednakże FASB zdecydowała, że nie będzie wprowadzać zmian do dotychczasowych wymogów opartych o przepisy prawne dla jednostek rządzonych za pośrednictwem praw głosu. W zamian skoncentrowała się na dostosowaniu niedawno wprowadzonych wymogów dotyczących jednostek strukturyzowanych, zbliżonych do regulacji zawartych w MSSF 10.

W jaki sposób sporządzający sprawozdania finansowe i audytorzy winni przyjąć MSSF 10?

MSSF 10 wprowadza następujące zasady:

1. Klasyfikacja powinna łącznie uwzględniać wszystkie fakty i okoliczności.
2. Każda zmiana okoliczności wymaga przeprowadzenia ponownej analizy.
3. Pierwszy etap analizy powinien obejmować cel i charakter przedmiotu inwestycji.
4. Poza oceną praw inwestora należy uwzględnić również prawa innych stron.
5. Konsolidacja nie ogranicza się do podmiotów gospodarczych; może również obejmować inne ekonomicznie wydzielone jednostki (np. spółki z rozdzielonym majątkiem).
6. Konsolidacja jest obowiązkowa, jeżeli inwestor sprawuje nad przedmiotem inwestycji kontrolę, którą definiuje się jako władzę wynikającą z posiadanych praw oraz ekspozycję na ryzyko zmienności zwrotu i ich wzajemny związek.

Przy ocenie, czy dany inwestor ma władzę wynikającą z posiadanych praw, MSSF 10 podaje wskazówki, jak oceniać znaczenie działań podejmowanych przez przedmiot inwestycji, które prawa mają charakter bardziej materialny niż ochronny i w jaki sposób oceniać zakres władzy w przypadku nieposiadania praw głosu.

Co może zostać dodatkowo objęte konsolidacją pod nowymi standardami?

Obszar największych zmian konsolidacyjnych dotyczy sytuacji, w których władza inwestora nie wynika z posiadania większości głosów, lecz z innych uwarunkowań połączonych z ekspozycją na ryzyko zmienności zwrotów (choć udział w tych zwrotach nie musi być większościowy). RMSR określa taką kontrolę mianem „kontroli faktycznej” i podaje dwie sytuacje, w których może ona wystąpić.

Pierwszy przypadek kontroli faktycznej dotyczy inwestora posiadającego znaczącą mniejszość głosów, powiedzmy 35%, jeżeli pozostałe głosy są rozproszone, a ich posiadacze nie są zorganizowani, wobec czego nie mogą współdziałać w celu ograniczenia jednostronnych działań tego inwestora, oznaczających praktyczne sprawowanie kontroli.

Druga sytuacja dotyczy posiadania potencjalnych praw głosu, takich jak opcje zakupu praw głosu lub instrumenty zamienne. MSR 27 uwzględniał wyłącznie prawa wykonywalne w danym momencie. MSSF 10 uwzględnia również prawa wykonywalne w przyszłości i wskazuje konieczność dokonania subiektywnej oceny zdolności posiadacza tych praw do sprawowania kontroli przed ich wykonaniem lub konwersją. Pod uwagę bierze się przy tym dwa czynniki – termin i prawdopodobieństwo wykonania praw. Termin wykonania: im bliżej daty realizacji opcji, tym większą władzę daje ona posiadaczowi. Prawdopodobieństwo: jeżeli opcja przynosi zysk, czyli jej cena realizacji jest niższa od wartości godziwej praw głosu (eng. „in-the-money”), prawdopodobieństwo jej realizacji rośnie, co zwiększa władzę jej posiadacza. I odwrotnie: opcji długoterminowych lub przynoszących stratę (eng. „out-of-money”) nie bierze się raczej pod uwagę przy określaniu zakresu kontroli.

W jakim zakresie może zostać zmniejszony zakres konsolidacji pod nowymi standardami?

RMSR zakłada, że zakres konsolidacji ulegnie zmniejszeniu w przypadku niektórych jednostek strukturyzowanych lub spółek celowych. SKI 12 stanowił, że jeżeli inwestor jest narażony na większość ryzyka ekonomicznego i ma prawo do większości korzyści, jednostkę można zaklasyfikować jako spółkę celową kontrolowaną, co oznacza możliwość konsolidacji jej aktywów i zobowiązań. MSSF 10 stanowi, że możliwa jest ocena, iż inwestor nie ma władzy wynikającej z posiadanych praw, jeżeli po rozpoczęciu działalności praktycznie nie podejmuje się decyzji, a inwestor nie ma dostępu do aktywów i zobowiązań przedmiotu inwestycji ani nie może ich modyfikować. W takim przypadku udziały inwestora przypominają bardziej aktywa finansowe, np. instrumenty pochodne, które rozlicza się odpowiednio zgodnie z MSR 39 lub MSSF 9.

Jakie jeszcze są różnice?

W starych wersjach standardów były bardzo ograniczone wytyczne dotyczące rozliczania przez jednostki funduszy inwestycyjnych, którymi zarządzają i w których mogą mieć udziały co przyczyniało się do stosowania różnych praktyk w tym zakresie. Udziały takie mogły mieć strukturę spółek komandytowych z jednostką zarządzającą będącą jako komplementariusz.

RMSR opracowała wytyczne klasyfikacji w oparciu o kryterium roli jednostki zarządzającej. Może ona działać jako agent innych inwestorów zarządzających funduszami za wynagrodzeniem zależnym od osiągniętych wyników lub jako inwestor, mający możliwość podejmowania kluczowych decyzji i ponoszący ryzyko zmienności zwrotów (choć niekoniecznie z udziałem większościowym). Jednostkę klasyfikuje się jako inwestora (konsolidacja) lub agenta (brak konsolidacji) na podstawie czterech czynników:

1. struktury przedsięwzięcia oraz wynikającej z niej władzy i wielkości ryzyka ponoszonego przez każdą ze stron,
2. materialnego (tj. z możliwością faktycznego wykonania) lub czysto ochronnego charakteru prawa inwestorów do usunięcia jednostki zarządzającej,
3. spójności wynagrodzenia jednostki zarządzającej z zakresem świadczonych usług,
4. poziomu inwestycji kapitałowych jednostki zarządzającej oraz proporcjonalności udziału w inwestycji do zysków lub strat, które ona przynosi.

Obecnie występują różnice na poziomie szczegółowych ustaleń MSSF 10 i US GAAP. FASB zamierza jednak wkrótce opublikować wytyczne dotyczące klasyfikacji jednostki zarządzającej jako inwestora lub agenta.

Czy wiele wspólnych przedsięwzięć będzie podlegać reklasyfikacji?

Podstawowa zmiana zasad rachunkowości wspólnych przedsięwzięć to przesunięcie akcentu z formy prawnej danego podmiotu na jego charakter ekonomiczny. MSR 31 klasyfikował inicjatywę o strukturze oddzielnej jednostki pozostające pod wspólną kontrolą jako wspólne przedsięwzięcie. MSSF 11 wymaga analizy jej struktury i uzależnia klasyfikację od tego, czy jej uczestnicy mają udziały w aktywach netto i zysku netto (wspólne przedsięwzięcie rozliczane metodą praw własności), czy bezpośrednio udziały w konkretnych aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach (wspólne działanie rozliczane na odrębnych zasadach). Jednostki, które stosują rozliczenia przyjęte dla wspólnych przedsięwzięć ze względu na strukturę podmiotu mogą więc być zmuszone do weryfikacji tej klasyfikacji.

Czy wystąpią nowe wymogi dotyczące ujawniania informacji

Choć większość wymogów dotyczących ujawniania informacji przeniesiono po prostu do MSSF 12, występują dwa znaczące wyjątki:

1. wymóg przedstawiania wyjaśnień słownych dotyczących zastosowania MSSF 10 i 11 do klasyfikacji, w szczególności tam, gdzie większościowe udziały w głosach nie podlegają konsolidacji lub konsolidacja obejmuje udziały mniejszościowe,
2. dodatkowe ujawnienia dotyczące jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, które pierwotnie były sponsorowane przez jednostkę sprawozdawczą, dla wyjaśnienia charakteru powiązania i okoliczności, w których jednostka sprawozdawcza może udzielać im wsparcia.

Termin wprowadzenia zmian

Wszystkie standardy obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania całego pakietu. Standardy te oczekują jeszcze na zatwierdzenie przez Unię Europejską. Z raportu przygotowanego przez zespół doradców EFRAG wynika, że powinno to nastąpić przed terminem ich wejścia w życie.

3. Rachunkowość w branży produkcyjnej - projekt standardu ujmowania przychodów

W okresie od kwietnia do czerwca 2011 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i amerykańska Rada Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB), zwane łącznie Radami, kontynuowały rozmowy poświęcone projektowi ujmowania przychodów i podjęły kilka decyzji – nie wszystkie zgodne z propozycjami zawartymi w projekcie standardu wydanym w zeszłym roku. Dotyczą one kosztów produkcji wynikających z długoterminowych programów produkcyjnych, ujawniania informacji w sprawozdaniach finansowych oraz wymagań okresu przejściowego. Są to kwestie podnoszone już wcześniej przez przedstawicieli branży produkcyjnej w listach z uwagami dotyczącymi projektu standardu. Rady zdecydowały również o ponownym wydaniu zmienionego projektu do zaopiniowania przez potencjalnych użytkowników. Niniejsze wydanie poświęcone jest branży produkcyjnej, omawia te tematy i potencjalny wpływ decyzji podjętych przez Rady na jej działalność.

Koszty produkcji wynikające z długoterminowych programów produkcyjnych

Wielu producentów wprowadziło programy produkcji jednostek dostarczanych klientom w ramach już zawartych lub planowanych umów. Niekiedy związane z tym koszty produkcji akumuluje się i alokuje do kosztów sprzedaży poszczególnych programów. Każdy program obejmuje przybliżoną liczbę jednostek, które firma zamierza wyprodukować. Często zachodzi konieczność rozliczenia kosztów produkcji na poziomie poszczególnych programów ze względu na długoterminowy charakter działalności produkcyjnej (np. w przypadku producentów samolotów). Projekt standardu nie obejmuje kosztów produkcji ponoszonych w ramach tego rodzaju programów. Po wydaniu projektu Rady podjęły kilka decyzji dotyczących kosztów początkowych umów o świadczenie usług, kosztów poniesionych przed zawarciem umów oraz zapasów usługodawcy.

Rady wstępnie zdecydowały, że projekt nie będzie dotyczył kosztów wyrobów objętych długofalowymi programami produkcji.

Respondenci z sektora produkcyjnego wyrażali obawy dotyczące wpływu standardu wydanego w takiej formie na możliwości stosowania długoterminowych programów produkcyjnych. Podkreślali oni, że MSSF zawierają bardzo ogólne wskazówki dotyczące rozliczania kosztów, oraz że nowy standard nie zapewni ujednolicenia praktyk stosowanych w MSSF i US GAAP, jeżeli Rady nie odniosą się do kosztów produktów objętych długoterminowymi programami produkcji.

W maju 2011 roku Rady podjęły tymczasową decyzję, że projekt nie będzie dotyczył kosztów wyrobów objętych długofalowymi programami produkcji, ponieważ koszty te dotyczą w zasadzie rozliczania zapasów i aktywów niematerialnych. Rady poinformowały, że kwestia ta zostanie rozwiązana w ramach oddzielnego projektu ujednolicenia MSSF i US GAAP. Do tego czasu w ramach MSSF nie nastąpią zmiany, a zatem jednostki produkcyjne nadal będą stosować wytyczne zawarte w aktualnie obowiązujących standardach dotyczących rozliczania zapasów, rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych.

Grupa respondentów zasugerowała, by ujawnienia te nie miały charakteru obowiązkowego, lecz stanowiły wykaz informacji możliwych do ujawnienia na podstawie decyzji podjętych przez kierownictwo firmy.

Ujawnianie informacji

Projekt nakłada na jednostki sprawozdawcze obowiązek ujawniania informacji ilościowych i jakościowych dotyczących umów oraz znaczących ocen subiektywnych dotyczących tych umów. Wymagane minimum informacji obejmuje przychody podzielone na kategorie, uzgodnienie sald umów oraz opis zobowiązań jednostki do wykonania świadczeń z uwzględnieniem analizy ich wymagalności oraz wynikających z nich zobowiązań finansowych.

Choć ogólnie respondenci z sektora produkcyjnego popierali zasadność dodatkowych ujawnień, większość nie zgadzała się z bardzo szczegółowymi regulacjami i zakresem proponowanego pakietu ujawnianych informacji. Ponadto, zdaniem niektórych, brak jednoznacznych wskazówek dotyczących ujawniania informacji może spowodować ujawnienie zbyt dużej ich liczby. Grupa respondentów zasugerowała, by ujawnienia te nie miały charakteru obowiązkowego, lecz stanowiły wykaz informacji możliwych do ujawnienia na podstawie decyzji podjętych przez kierownictwo firmy. Wskazywano również, że niektóre proponowane ujawnienia mogą okazać się przydatne wyłącznie dla użytkowników sprawozdań finansowych jednostek działających w konkretnych branżach przemysłu i kwestionowano założenie, że korzyści z tytułu ich ujawnienia uzasadnią poniesione koszty związane z działaniem systemów, opracowaniem i weryfikacją danych. Niektórzy respondenci zwracali uwagę, że pewne propozycje ujawnień mogą pokrywać się z wymogami zawartym w MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Inni z kolei byli zdania, że zbyt

rozbudowane wymogi dotyczące ujawniania informacji mogą okazać się zbyt korzystne dla konkurencji.

Rady zdecydowały się zachować propozycje wymogów zawarte w par. 69-83 projektu po wprowadzeniu niżej omówionych modyfikacji.

W odniesieniu do podziału przychodów na kategorie:

- uwzględnienie dodatkowych przykładów potencjalnych kategorii (np. czas obowiązywania umowy, terminy dostaw i kanał sprzedaży) bez szczegółowych wytycznych dotyczących sposobu podziału przychodów;
- wymóg zastosowania kilku kategorii dla zachowania zgodności z celem podziału przychodów określonym w projekcie;
- jednostka nie ma obowiązku dzielić na kategorie prognozowanej utraty wartości;
- jednostka może podzielić przychody albo w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, albo w notach do sprawozdania finansowego.

Prezentacja aktywów i zobowiązań umownych:

- wymóg prezentacji aktywów i zobowiązań umownych netto jako oddzielnych pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej;
- możliwość podania dodatkowych informacji dotyczących aktywów i należności umownych bezpośrednio w sprawozdaniu finansowym lub w notach;
- możliwość stosowania innych nazw niż „składnik aktywów umownych” czy „zobowiązanie umowne” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przy opisywaniu przedstawianych sald przy założeniu, że użytkownicy dysponują informacjami pozwalającymi im odróżnić warunkowe i bezwarunkowe prawa do zapłaty;
- wymóg uzgodnienia aktywów i zobowiązań umownych w danym okresie.

W odniesieniu do pozostałych zobowiązań do wykonania świadczeń na koniec okresu:

- obowiązkowa analiza wymagalności pozostałych zobowiązań do wykonania świadczeń wynikających z umów wraz z pierwotnie prognozowanym terminem przekraczającym jeden rok na podstawie cen transakcyjnych określonych w ramach proponowanego modelu.

W odniesieniu do aktywów z tytułu zawarcia i koszty realizacji umowy:

- obowiązkowe uzgodnienie wartości bilansowej składnika aktywów wynikającego z kosztu zawarcia lub realizacji umowy z klientem zgodnie z klasyfikacją ogólną, na początek i na koniec okresu sprawozdawczego, w powiązaniu z oddzielnymi ujawnionymi danymi dotyczącymi nabycia, amortyzacji, utraty wartości i jej odwrócenia.

Rady zdecydowały się na doprecyzowanie pewnych wymogów dotyczących ujawniania informacji w celu złagodzenia obaw respondentów z branży produkcyjnej. Wielu respondentów wskazywało jednak na wysokie koszty i trudności związane z przygotowaniem tak rozbudowanych informacji. Ten problem nie został rozwiązany. W związku z tym może zająć potrzeba modyfikacji systemów i procesów wewnętrznych w celu umożliwienia pozyskania informacji wymaganych w standardzie.

Wymagania dotyczące okresu przejściowego

Projekt wymaga od jednostek sprawozdawczych retrospektywnego zastosowania nowego standardu zgodnie z MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”.

Większość respondentów z sektora produkcyjnego podkreśla, że choć zastosowanie retrospektywne zapewni użytkownikom dane porównawcze, jego wykonalność jest wątpliwa, ponieważ wymagałoby dokonania oceny znaczącej liczby złożonych czynników i umów długoterminowych. Respondenci podnoszą również, że znaczna część danych wymaganych do zastosowania proponowanego modelu jest obecnie niedostępna, wobec czego zastosowanie retrospektywne byłoby zarówno czasochłonne, jak i bardzo kosztowne.

W czerwcu 2011 roku Rady podjęły decyzję, że jednostka sprawozdawcza może zastosować standard normujący rozliczanie przychodu albo w pełni retrospektywnie, albo z następującymi ułatwieniami:

- bez konieczności przekształcania umów rozpoczynających się i kończących w tym samym poprzedzającym okresie rozliczeniowym podlegającym przekształceniu;
- z możliwością zastosowania perspektywy post factum przy szacowaniu zmiennej kwoty zapłaty;
- bez konieczności ujmowania w aktywach kosztów realizacji i zawarcia umowy ujętych w poprzednich okresach jako koszty;
- bez konieczności przeprowadzania testu na umowy rodzące obciążenia w okresach porównawczych; zostaną one ograniczone do daty wejścia w życie standardu, chyba że jednostka już wcześniej ujmowała zobowiązania umowne rodzące dodatkowe obciążenia;
- bez konieczności ujawniania analizy wymagalności pozostałych zobowiązań do wykonania świadczeń z poprzednich okresów w pierwszym roku zastosowania standardu.

Rady zdecydowały również, że w przypadku retrospektywnego zastosowania standardu z uwzględnieniem powyższych ułatwień jednostka musi wskazać, które ułatwienia zastosowała i przedstawić ocenę jakościową prawdopodobnych skutków tych ułatwień.

Decyzje dotyczące wprowadzenia tych ułatwień przyczynią się do złagodzenia obaw przedstawicieli branży produkcyjnej. Nawet przy ułatwieniach zastosowanie nowego standardu będzie jednak wymagało znaczących kosztów i nakładów pracy.

Rady zdecydowały o ponownym wydaniu zmienionego projektu do zaopiniowania przez potencjalnych użytkowników.

Ponowna publikacja wersji zmodyfikowanej

Rady zdecydowały o ponownej publikacji zmodyfikowanego projektu w trzecim kwartale 2011 roku z terminem nadsyłania uwag upływającym po 120 dniach. Oczekiwane uwagi mają dotyczyć zrozumiałości, jasności, wykonalności i sformułowań użytych w projekcie (w tym wzajemnej sprzeczności poszczególnych paragrafów).

Rady zwrócą się również o nadsyłanie uwag dotyczących zmian w czterech konkretnych obszarach, których potencjalne grupy interesu jeszcze nie komentowały:

- stwierdzenia, czy wraz z upływem czasu nastąpiło wypełnienie zobowiązania do wykonania świadczeń (tj. dodatkowe wytyczne w odpowiedzi na obawy dotyczące kontroli i usług);

- przedstawienia skutków występowania ryzyka kredytowego związanego z przychodami;
- ograniczenia kwoty ujęcia skumulowanych przychodów do kwot o uzasadnionym poziomie pewności (zamiast ograniczenia cen transakcyjnych do kwot dających się wiarygodnie oszacować) oraz
- zastosowanie testu dodatkowych obciążeń do zobowiązań do wykonania świadczeń wypełnianych długoterminowo.

Nasze publikacje i przydatne linki

Tytuł	Opis
	<p>Biuletyn MSSF</p> <p>Cykliczna publikacja poruszających tematy związane z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.</p>
	<p>Praktyczny przewodnik po MSSF 2011</p> <p>Przewodnik zawiera streszczenia zapisów wszystkich MSSF z uwzględnieniem zmian w MSSF wydanych do końca października 2010 r. oraz porównanie z Ustawą o rachunkowości (PSR).</p>
	<p>Wzór skonsolidowanego sprawozdania zgodnego z MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku</p> <p>Wzór skonsolidowanego sprawozdania finansowego opracowany w celu zilustrowania ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, dla sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2010 roku i później.</p>
	<p>Lista kontrolna ujawnień wymaganych w sprawozdaniach finansowych wg MSSF sporządzonych według stanu na 31 grudnia 2010 roku</p> <p>Lista kontrolna stanowiąca podsumowanie wymogów Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) dotyczących ujawnień i prezentacji. Lista kontrolna jest narzędziem pomagającym użytkownikom w stwierdzeniu, czy zostały spełnione wymogi MSSF dotyczące prezentacji i ujawniania. Nie obejmuje natomiast wymogów MSSF dotyczących ujęcia i wyceny.</p>
	<p>Przewodnik po znowelizowanych standardach MSSF 3 i MSR 27</p> <p>Niniejszy przewodnik poświęcony jest przede wszystkim sposobom rozliczania połączeń jednostek gospodarczych zgodnie z MSSF 3(2008). W odpowiednich miejscach zawiera on odniesienia do MSR 27(2008) – w szczególności w odniesieniu do definicji kontroli, rozliczania udziałów niesprawujących kontroli oraz zmian struktury własnościowej.</p>
	<p>Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne</p> <p>Publikacja przedstawia najważniejsze zasady związane z implementacją i zastosowaniem MSSF 8, wykorzystując liczne przykłady zastosowania poszczególnych rozwiązań zawartych w standardzie, jak również przykładowe formy prezentacji danych o segmentach operacyjnych.</p>

Wszystkie powyższe publikacje można pobrać bezpłatnie na stronie Deloitte: www.deloitte.com/pl/mssf

Przydatne linki

MSSF

Publikacje i aktualne informacje dotyczące MSSF.

www.deloitte.com/pl/MSSF

Na tej stronie można znaleźć aktualne informacje dotyczące zmian w MSSF i interpretacjach oraz praktyczne materiały źródłowe.

www.iasplus.com

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

www.iasb.org

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC)

www.ifac.org

Polskie Standardy Rachunkowości

Ministerstwo Finansów

www.mf.gov.pl

Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd

www.kpwig.gov.pl

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów

www.kibr.org.pl

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

www.skwp.org.pl

Deloitte

Dodatkowe informacje dotyczące usług, programów, szkoleń i publikacji

www.deloitte.com/pl/audyt

US GAAP

Amerykańska Rada ds. Standardów Rachunkowości

www.fasb.org

Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd USA

www.sec.gov

Unia Europejska

Unia Europejska (strona główna)

www.europa.eu.int

Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej

www.efrag.org

Europejska Federacja Księgowych

www.fee.be

Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych

www.cesr-eu.org

Deloitte Polska

www.deloitte.com/pl

Deloitte Global

www.deloitte.com

Kontakt

Członkowie Zespołu Technicznego Deloitte Audyt:

Piotr Sokołowski

Partner

E-mail: psokolowski@deloitteCE.com

Marcin Samolik

Starszy Menedżer

E-mail: msamolik@deloitteCE.com

Przemysław Zawadzki

Menedżer

E-mail: pzawadzki@deloitteCE.com

Paweł Tendera

Starszy Specjalista

E-mail: ptendera@deloitteCE.com

www.deloitte.com/pl

Przynależność do Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych oznacza członkostwo w prestiżowej, eksperckiej organizacji dbającej o rozwój polskiego rynku kapitałowego oraz reprezentującej interesy notowanych spółek.

Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, jako reprezentant spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, służy środowisku emitentów wiedzą i doradztwem w zakresie regulacji rynku giełdowego oraz praw i powinności uczestniczących w nim spółek. Będąc organizacją ekspercką, dąży do szerzenia i wymiany wiedzy umożliwiającej rozwój rynku kapitałowego i nowoczesnej gospodarki rynkowej w Polsce. Stowarzyszenie istnieje od roku 1993 roku, oferując pomoc i konsultacje dla spółek członkowskich w zakresie wymogów prawnych, regulacji rynku, relacji inwestorskich. Obecnie SEG skupia ponad 230 spółek notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych oraz alternatywnym rynku New Connect, reprezentujących ponad 80 proc. kapitalizacji emitentów krajowych. Pracami SEG kieruje prezes Beata Stelmach.

Stowarzyszenie podejmuje prace na rzecz rozwoju rynku kapitałowego, głównie za pomocą działań regulacyjnych i edukacyjnych. W zakresie regulacji bierze czynny udział w inicjowaniu zmian regulacyjnych i przeciwdziałaniu pojawianiu się regulacji niekorzystnych dla emitentów. Dzięki posiadanym kompetencjom SEG stworzył rekomendacje w zakresie elektronicznych Walnych Zgromadzeń mające służyć spółkom publicznym. Obecnie spółki mają możliwość organizacji e-WZA wraz z przywilejem korzystania z elektronicznego prawa głosu. Wypracowane przez nas rekomendacje normują wiele istotnych kwestii, które dotychczas pozostawały niejasne i rodziły wątpliwości interpretacyjne. Uzyskujemy również wiele opinii prawnych ułatwiających implementację wydawanych aktów prawnych oraz opinii stosownych władz, jak interpretacja Ministerstwa Finansów w zakresie tworzenia Komitetów Audytu w spółkach publicznych. Na poziomie uregulowań unijnych, dzięki pracom w European Issuers SEG korzysta z możliwości wsparcia inicjatywy Komitetu Prawnego EI a tym samym wpływu na podejmowane działania regulacyjne. Bierze udział w konsultacjach ustaw i rozporządzeń jak również w nowelizacjach kodeksu Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW.

Wdrożenie działań regulacyjnych odbywa się poprzez organizację seminariów i konferencji służących też pogłębianiu wiedzy z zakresu relacji inwestorskich oraz ustawowych obowiązków informacyjnych, aspektów prawnych (nowelizacje aktów prawnych) czy też finansowych (zmiany w rachunkowości zarządczej). W działalności szkoleniowej Stowarzyszenia udział bierze rocznie ok. 1500 uczestników podczas kilkunastu spotkań organizowanych na warszawskim parkiecie, jak również poprzez transmisję w czasie rzeczywistym. Jako promotor nowoczesnych rozwiązań SEG rekomenduje wykorzystanie komunikacji elektronicznej, przewidzianej w KSH, w rozwoju relacji inwestorskich oraz komunikacji z inwestorami. Wyrazem działań ukierunkowanych na poprawę komunikacji spółki z otoczeniem jest również organizacja Konkursu Złota Strona Emitenta wspierającego spółki w poprawie jakości witryn korporacyjnych.

Przystępując do Stowarzyszenia Emitent otrzymuje wiele przywilejów oraz wymiernych korzyści:

- bierze udział w forum wymiany informacji i doświadczeń, poprzez uczestnictwo w spotkaniach skierowanych do osób zatrudnionych w poszczególnych obszarach spółki: -członków Rad Nadzorczych, - członków Zarządów, - pracowników zajmujących się: księgowością, zarządzaniem finansami, relacjami inwestorskimi, zagadnieniami prawnymi, zarządzaniem ryzykiem etc.
- otrzymuje dostęp do specjalnych zasobów serwisu – aktualnych aktów prawnych, opinii i konsultacji dotyczących rynku,
- posiada możliwość wpływu na tworzone regulacje oraz uzyskania za pośrednictwem SEG opinii właściwych władz oraz opinii prawnych,
- jest w posiadaniu bieżących informacji o planowanych i wchodzących w życie regulacjach,
- uzyskuje możliwość bezpłatnego udziału w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez SEG oraz zniżki przy udziale w wydarzeniach patronackich,
- posługuje się przywilejem używania logo Stowarzyszenia oraz formuły: "Spółka należy do Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych" na drukach firmowych, w internecie i e-mail, w broszurach, biuletynach i pismach,
- posiada zniżki na uczestnictwo w studiach podyplomowych z zakresu rachunkowości i finansów skierowanych do członków komitetu audytu,
- ma możliwość zamieszczania danych korporacyjnych na stronie internetowej Stowarzyszenia – logo spółki, dane teleadresowe,
- uzyskuje możliwości otrzymywania bezpłatnego egzemplarza raportów publikowanych we współpracy z audytorami, kancelariami prawnymi, Giełdą Papierów Wartościowych oraz innymi instytucjami rynku,
- korzysta z możliwości podnoszenia poziomu wiedzy na temat zasad funkcjonowania rynku kapitałowego – spotkania szkoleniowe dla debiutantów.

Więcej informacji na stronie: www.seg.org.pl

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 140 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 170 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperti Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas